

Johann Quistorp

**Programma Rectoris Academici Joannis Quistorpii, S. Theol. D. Pastoris & Prof.
P. Festo Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi In Universitate Rostochiensi, Anno
M D C LIX. P.P.**

[Rostock]: Kilius, 1659

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn735633509>

Druck Freier Zugang

PROGRAMMA
RECTORIS ACADEMICI
IOANNIS QVISTORPII,
S. Θ E O Λ. D. Pastoris
& Prof. P.

FESTO
NATIVITATIS
DOMINI NOSTRI
JESU CHRISTI.
IN
UNIVERSITATE ROSTO-
CHIENSI,

ANNO c^o l^o cLIX.

P. P.

Typis Heredum NICOLAI KILII, Acad. Typ.

ST
P
Atres, propheta & Reges prioris antiqui fœderis, tenerrima
SERVATORIS, majoribus ipsorum, & sibi metipsis promissi, te-
nebantur desiderio, & spe ferè marcescentes, præstolabantur
venturum, quem aliquando adfore certi erant, nos venisse scimus,
& impensè gaudemus. Nequè verò injurià animos in eum inten-
tos habebant, quem è divinis promissionibus cognòrant restitutum
venire, quæcumq; fraude malitiq; Satana, & Adami culpâ perie-
rant. Sicut enim qui difficile iter illuni nocte conficiunt, lucis deside-
rio capiuntur, & ad exoriturum, jamq; magis magisq; appropin-
quantem solem indentidem respiciunt; ita qui non nesciunt conditio-
nis suæ, viam hanc mortalis vitæ ambulant, solem illum justitiæ, qui
tenebras depulsurus, & umbras plenà perfectaq; luce illustraturus
erat, unicè desiderabant. Caterùm mirares. Ille à tot seculis toties
promissus, tot votis expetitus, ubi præsentem sese exhibuit, à plerisque
ignoratur, à reliquis contemnitur, non nisi à paucis, quos sibi reli-
quias Dominus servaverat, agnoscitur. Nempe jam Synagoga Ju-
daica animam non agebat, eoque processerat in scitiæ & dementiæ usq;
ut nec optaret nec expectaret SERVATOREM, qui, secundùm ora-
cula Prophetarum, iniquitatem aboleret, & perpetuam justitiam
adduceret: sperabatur autem, qui validà manu vitam Regni di-
gnitatem vindicaret, qui caterorum potentiam frangeret, & in vi-
cem Romanos servire cogeret. Quùm è converso in pejus indices
prolapsa res patriæ, & ruinosum imperium, & excussum ferè è ma-
nibus sceptrum, argumento miseris esse debuisset, in procinctu sta-
re illum, qui populo suo nobiliorem libertatem, quam quæ ab homi-
nibus dari posset, restitueret. Extat in hanc sententiam Oraculum,
quo de adventu MASCHIAH, veri Regis, nullum est omninò in Ve-
teri Codice luculentius: Auctorem habens maximum, & in ipso
vita mortisq; confinio constitutum VATEM, JACOBUM; consigna-
sumq; Genes. XLIX, 10. Quod quidem primò דָּבָר שְׁבַט promissionem
& durationem; secundo, però שִׁילֵהוּ adventum & manifestationem
completitur. Illa est in verbis לֹא יִסּוּר שְׁבַט מִיְהוּדָה NON RECE-
DET SCEPTRUM DE JUDA. Ubi non est, quod vocis יִסּוּר exprimen-
dà s-

dā significatione nimio perē defatigemur. Enim verò de desertione
alicujus rei usurpatur in hac quidem personā semper: videre in
eam rem est locus Deut XVII, 17. II. Sam. VII, 15. II. Reg. IV, 8, & 10.
Proverb. IX, 4. it. XXII, 6. estq; ita: recedere ab eo, cui aliàs adesse
quid aut poterat, aut debebat. Jam igitur eo ipso, dūm non auferen-
dum dicitur וַיִּשָׁא, satis promittitur, Tribui JUDÆ competiturum,
in eaq; inveniendum esse. Ceterum quid sit illud, quod ab eadem
Tribu non recessurum ait VATES, adeoq; quid per וַיִּשָׁא intellectum
idem in se velit, maximā hactenus contentione curatum inquisi-
tumq; fuit. Celeberrima est sententia, per וַיִּשָׁא signari principa-
tum & dignitatem, quam JUDÆ Tribus præ reliquis habitura sit,
quam tamen modis non unis exponi legas. Nonnulli enim planē
Regiam intelligunt, quam in istā Tribu reperire sit, usq; dum MA-
SCHIAH venerit, hiq; arbitratur, post etiam captivitatem Babyl.
qui præ ceteris in ea ipsā eminent, atq; dominarētur, ex ipsa mee
oriundos fuisse. Quin in ipsā illā captivitate durasse Sanhedrin
in quo supremus, נַשִּׂיא dicitur, ex tribu semper Juda. ad usq; CHRIS-
TUM, prædierit. Cæterum longē id audacius adsertum est, quā
ut probari fulcirq; commodē possit. Enim verò & dur ante captivi-
tate Rempubl. Judaicam, quā de hęc omninō sermonem VATI esse
arbitramur, recto adhuc stetit alo; & post eandem vel eminuif-
se Imperatores ex hac solā Tribu, vel caput Synedry ex eadem
semper fuisse, tūm apodicticē demūm firmabitur, quum locustā pa-
riet Lucam bovem. Sicut enim ante Davidem Mosche Levites, Jo-
sua Ephraimites, & ex Judicibus unus alterq; ; Saul tandem Ben-
jaminites, imperarunt; ita regio Davidis per captivitatem subla-
to imperio, quæ Reges & Rempubl. Judaicam in ipsā illā inquiri-
tis verò ab omni parte frustra est. Poterant quidem Judæi eā, de
qua toties dictum, captivitate, tranquillitate quadam esse suā,
quam hodiernūm aliquibus in locis satis eximiam obtinent; sed
Rempubl. tamen eorundem quicquid hujus fuerit non demonstrat,
quam profecto extra suam terram nec habuerunt, nec habituri
sunt unquam. Alii 2, dignitatem & auctoritatem quidem h. l.
ipse.

ipsi etiam intelligunt, sed an Monarchica illa, an Aristocratica, non attendendum magnoperè putant, voluntq; hec non tam certas spectari personas, quas penes potestas aliqua fuerit, quam integrã potiùs Tribum JUDA, cui planè non sit auferenda Resp. & auctoritas Judaici nominis dominiiq; ante, quàm MASCHIAH advenisse constiterit. Certum enim esse, licet primitus captivæ abductæ sint decè tribus II. Reg. XVII. licet tandè & ipsum JUDÆ regnũ superstes hostibus traditum eversumq; non in illas, nisi sparsim inde aliquot, Judæos verò ex captivitate omninò fuisse reduces, formamq; regiminis & Reip. cum honore, toties quamvis violato, ad MASCHIAH usq; temporà retinuisse. Porro aliam reperire adhuc sententiam est, quæ per וַדָּו significatum id omninò velit, quod adeò recessurum à Tribu JUDA sit nunquam, ut ne momento quidem abesse ab eadem debuerit, potueritvè. Hoc igitur innui, à JUDA non abituram VIRGAM TRIBULEM, h. e. non desitutam esse tribum peculiarem, à reliquis non distinctam modò, sed & ratione majorum easdem supergressam. Notare enim וַדָּו frequentissimè in sacris Tribum, notius esse, quàm ut probari indigeat; quùm ultra centum afferri exempla possint, quæ istam vocabuli significationem stabiliant. Ceterùm an singula quadrent, quando & LXX. σκῆπτρον verterunt, ubi tribum debuissent reddere (vid. I. Sam. X, 19, 20. I. Reg. XI, 32, & 35.) id verò judicio censuræq; aliorum committim9. Deniq; sunt, qui per וַדָּו h. l. virgam percutientem & affligentem signatam velint, quemadmodum ea vox II. Sam. VII, 14. Job. IX, 34. XXI, 9. Prov. XII, 24 XII, 15. capiatur. Sed hæc inconvenientissima huic loco est expositio. JUDAM enim meris benedictionibus proficitur senex parens, supra reliquos eum fratres extollit, & non nisi laeta de eodem atq; prospera prædicat. Quæ igitur adserat, ad afflictionem à JUDA usq; ad adventum MASCHIAH recessuram esse nunquam? quam profectò, super eà Tribum mansisse semper, falsissimum est, ut quæ diu admodum magna prosperità usa fuerit. Uterius absurditati expositionis ostendendæ non immorabimur. Sed nec satis tueri sententiam ii possunt, qui per וַדָּו tribum quæ

talena

talem h. l. intelligi autumant, ut vel maximè præ cæteris eò nobi-
 lem, quod ex ejus linea MASCHIAH nasceretur. Neq; enim dun-
 taxat tribus Judaica, sed & reliquæ dignitatem suam tribulè diu-
 tissimè retinuerunt; & cum primis in Regno Israëlitico tribus
 Ephraim mira & excellentissima fuit auctoritas Hof. XIII, 1. vid.
 quoq; Gen. XLIX, 19, 20. Jud. IIX, 1. XII, 1. ita uti sæpenumerò totum
 ab eà ipsà denominetur. Quin & reliqui Israëlita sibi gratulaban-
 tur, utiq; MESSIAM seminis futurum sui, Rom. IX, 3. non obstante
 eo, quòd, quà certam lineam, ex sola JUDÆ tribu proditurus esset.
 Ut cæteras, quibus obnoxia est interpretatio, difficultates præter-
 camus. Nos in arduo negotio mediam ingressuri viam, illud in
 vaticinio proponi, aut per מָשִׁיחַ signari dicimus: JUDÆ tribum,
 illam, quæ semel ei jam inde à DAVIDIS atq; SALOMONIS tempori-
 bus (ad ipsa enim potissimum respicitur) collata, in quâ fundata,
 auctoritatem, & dominii Judaici eminentiam ab omni parte
 non deperdituram, usq; dum MASCHIAH venerit. Ipsi sanè Judæi,
 qui eruditione & dignitate sunt quadam, τὸ מָשִׁיחַ de potestate atq;
 imperio acceperunt. Pro hac enim sententia triplex est Targum,
 sunt Hebræi veteres Talmudici, est codex Sanhedrin cap. 1. codex
 Horaioth cap. 3. sunt recentiores Kimchi, R. Salomon, Aben Ezra,
 R. Mose ben Nachmã, R. Isaac ben Arama, Chaskuni sive R. Chis-
 kia & c. Est itaq; quasi diceret VATES: quanquam reliquæ tribus
 diu ante MESSIÆ adventum in servitutem nunquam terminandã
 abducẽda sint, & regnũ ac Resp. eorum penitus evertenda, non tñ. à
 tribu JUDA, & altero populo, qui eĩ adglutinabitur, gentisq; Ju-
 daicæ nomen ab eo recipiet, remotum iri SCEPTRUM, i. e. imperiũ
 (uti expositum) majestatem. Conferri omninò debet locus Zach.
 X, 11. ubi eadem phrasis מָשִׁיחַ יְסֻר visitur; promittiturq; Judæis,
 fore uti per Evangelium Christi conversi, sive inter Assyrios sive
 Egyptios habitent, ab eorum potestate liberentur, eadẽm exeant,
 & veræ Ecclesiæ adjungantur. Itaq; ex quo tempore SCEPTRIJUS
 atq; eminentia semel esse Judæorum caput, mansisse eorũdẽ, ad de-
 finitos usq; MASCHIAH dies, dicimus, etsi mutatus interdum Reip.
 status

status sit, ac penes optimates modo, pontificesq, modo penes Reges
 Principesq, summa fuerit imperii. Nimis enim ineptire certum
 est, qui in arctum hic desiliant, & nominis hujus honorem haud
 pertinere, nisi ad Reges, aut timent. Enimvero, quicumq, populus
 suâ quadam Republ. suisq, legibus utitur, is recte gloriari de im-
 perio, deq, Sceptro potest. Sed ne illud quidem nostrâ interesse arbi-
 tramur, quâ de gente aut tribu fuerint, qui Judaicas res moderati
 sint rexerintq;. Est enim per annos bene multos regnum tenuer-
 unt Levite Hasmonæi, fuit tamen nihilominus Resp. Judæi popu-
 li. Neroni Casari ab sapientissimo Magistro Seneca dictum, Non
 Remp. Principis, sed Principem esse Reipublicæ. Sed pro-
 grediamur tempus est. Additur in Oraculo τὸ ὄντι etiam **ppinm**
 Qui quis sit, ex locorum Scriptura collatione liquebit. In Num. igitur
 XXI, 18. fit mentio putei cujusdam, quem foderint in deserto
 Principes & ingenui in populo **ppinm** cum Legislatore & cum Sci-
 pionibus suis. Ubi per **ppinm** MOSCHE, qui unâ cum Principibus
 & primoribus populi, non amplius è cælo aquas esse expectandas,
 sed effodiendas, terra promissâ jam appropinquante, ostenderit,
 intelligitur; unde populi quoq, cantus & letitia subortus. In Deut. c.
 XXXIII, 21. MOSCHE pariter dicitur **ppinm** qui Gaditis & Ruben-
 itis, dimidiâq, tribui Manasse trans Jordanem suam assignarat
 portionem & sortem, vid. Jud V, 14. Quin Deus ipse vocitatur **ppinm**
 Es. XXXIII, 22. quem in JUDA cum primis legum peritos viros, ea-
 rumq, auctoritate circumseptos pollentesq, suo excitasse tempore
 David testis est Ps. LX, 9. & CILX, 9. Ephraim robur capitis mei,
 JUDA Legislator meus. Ex collatione horum locorum patere pot-
 est, **ppinm** illum dici, qui legum auctoritatem sanciat, sartam te-
 ctamq, conferret, custos sit tabularum, vigorem earundem urgeat,
 isq, tum promulgandis, tum declarandis, tum verò tuendis etiam,
 omnem labor em operamq, adhibeat. JUDÆ autem tribui id prære-
 liquis concessum, quippe in quâ magnum semper extiterit legum tu-
 tandarum studium, in ipsâ quoq, Babyl. non extinctum captivitate,
 si habenda fides est iis, qui utiq, ἀρχιμαλωτάρχου in eadem dignissime
 refe-

referunt. Qua de re videri Casaub. poterit Exercit. Baron. l. Num.
 4. p. 14. Caterum quomodo פקדון dicatur non recessurus פקדון
 פקדון è medio pedum ejus, non omnium eadem est sententia.
 Quidam ajunt esse סגור, honestam orationem, quares obsca-
 nior decorè exprimat; qualiter aliis quoq; in locis Scripturam
 loqui adfolere, manifestissimum sit. Nobis autem insolens semper
 visa fuit hujuscemodi interpretatio. Et quò minus huic loco qua-
 dret, obstat omnino, quòd non ex semine vel pedibus JUDA tantum,
 sed etiam ex aliis tribubus, Leviticà potissimum, orti Legislatores
 & periti fuerint. Sequimur itaq; sententiam eorum, qui indicari
 autumant, Legislatoribus; Juris aequiq; defensoribus & Professo-
 ribus non carituram hanc Tribum, non defuturos eos e medio pe-
 dum ejus, in eà versaturos, semperq; inveniendos, uti Reip. Ju-
 daicæ invigilent, usq; dum veniat SCHILOH, De quo, tanquam al-
 ter à Oraculi parte, pauci jam sub finem. Oppidò vel inter sanè ipsos
 Judæos pauci sunt, qui non per פקדון (quomodumq; vocabulum in-
 terpreteris, aut undecumq; derives) MASCHIAH intelligant. Para-
 phrasis Onkelos: Non deficient faciens dominium de domo Juda,
 & scriba de filiis filiorum ejus in Seculum, donec veniat MESSIAS,
 cujus est regnum &c. Jonathanis: Non deficient Reges & Princi-
 pes de domo Juda, & scriba docentes legem de semine ejus, usq; ad
 tempus quo veniet REX MESSIAS. Jerosolymitana: Non deficient
 Reges de Domo Juda, neq; Scriba, Doctores legis, de filiis filiorum
 ejus, usq; ad tempus quo veniet REX MESSIAS. His paraphrastis,
 præter Mosen & prophetas, alios antiquitate vel auctoritate majores
 Scriptores, Judæi non habent. Consentium dein Bechai, Raschi,
 Kimchi, Babal Hatturim, Codex Sanhedrim, &c. Quàm itaq; ante
 complura secula imperium omne à JUDA ablatum sit, jam pridem
 MESSIAM venisse necesse est. prædicat enim & promittit sanctus
 Patriarcha, venturum ante SCHILOH, quàm auferatur Sceptrum,
 atq; adeò usq; ad MESSIAM Judæis superstitionem fore Rempublicam.
 Porrò ablatum verè est imperium & eversa Resp. & abolita omnis
 Judæorum potestas & jurisdictio anno demùm, trigésimo sexto,
 postquam

postquam SCHILOH terris his relictis, in cælos jam ad Patrem suū
adscenderat. Lapsi igitur ab excidio hucusq; sunt anni fere mille
& sexcenti; spesq; vel ullā restitutionis futura promissio, omnino
decollabit. Non ignoramus quidem jactitare Judæos principatum,
quo in Babylonia vel Bagded potiuntur. Et de מלך שׁוֹר sive prin-
cipe Exulum multa magnificè Benjaminī Tudelensi in itinerario,
& Abrahamo Zacuth in Juchasin, adlata esse. Sed nugæ sunt, &
aniles fabulæ. Nobis quidem longè preciosius tempus est, quam ut
ludicrò joculariq; commento refellendo inmoremur. Adiri tamen
videriq; inter alios poterit Constantinus I, Empreur præfat. in Ben-
jaminem. Nos verbum ampliùs addere, non Oraculi, quod tracta-
mus, dignitas, sed ipsa paginarum prohibet angustia. A vobis, verò,
STUDIOSI JUVENES, quid cùm publica temporum calamitas, tum
sacra hujus FESTI solennitas exigat, nec ignoratis, nec, ut nostra
quidem de vobis spes est, negligetis. Tantò autem majore dili-
gètiâ & lubentiâ in iis eritis, quantò magis à nobis probari intelli-
gitis. Magnum est pietatis mysterium: Deus conspicuus factus est in
carne. Quòd non solum animis vestris sedulò versabitis, & qua huc
faciunt Scripturæ oracula, considerabitis: verùm etiâ publicè eo-
rum interpretibus, cū modestiâ, operam dabitis; Deum in catu fide-
liū mēte & voce laudabitis, & æterno Patri pro missò in carnem Fi-
lio, pro revelatâ veritate, pro cōservatâ hætenus apud nos Ecclesiâ,
pro adsertis pietatis & sapiètiæ studiis, devotissimas gratias ageris:
Orabitur porrò, & vota concipietis, uti calamitatibus, quibus tan-
tùm non opprimimur, clementer mederi, & communem Germa-
nicæ Reip. navem è procelloso illo, quo jactari denuò incipit, pelago,
in portum deducere velit. Etiam beneficentiæ & commun-
icationis ne obliuiscimini: Talibus enim victimis dele-
ctatur DEUS Hebr. XIII, 16. Quàm verò petulantia & intempe-
rantia vos dedecet, atatemq; vestram debilitat, tam procul utramq;
habebitis. Tandem in triumphos ac jubila effusi canctis:

Gloria in Altissimis DEO. & in terris pax,
& hominibus bona voluntas!

referunt. Quae redideri Casaub. poterit Exer
4. p. 14. Ceterum quomodo מרחק dicatur n
פליך e medio pedum eius, non omnium ead
Quidam ajunt esse טפיון נגור, honestam oration
nior decorè exprimitur; qualiter aliis quoq; a
loqui adsolere, manifestissimum sit. Nobis aute
visa fuit hujusmodi interpretatio. Et quò ma
dret, obstat omnino, quòd non ex semine vel ped
sed etiam ex aliis tribubus, Leviticà potissimum
& periti fuerint. Sequimur itaq; sententiam e
autumant, Legislatoribus, Juris equiq; defen
ribus non carituram hanc Tribum, non desutura
dum eius, in eà versaturos, semperq; invenien
daice invigilent, usq; dum veniat SCHILOH, Do
ter à Oraculi parte, paucis jam sub finem. Oppidò
Judaos pauci sunt, qui non per משיח (quomodu
terpreteris, aut undecunq; derives) MESSIAS
phrasis Onkelosi: Non deficiet faciens dominium
& scriba de filiis filiorum eius in Seculum, donec
cujus est regnum &c. Jonathanis: Non deficien
res de domo Juda, & scribae docentes legem de
tempus quo veniet REX MESSIAS. Jerosolymita
Reges de Domo Juda, neq; Scribae, Doctores lega
ejus, usq; ad tempus quo veniet REX MESSIAS.
praeter Mosen & prophetas, alios antiquitate vel
res Scriptores, Judaei non habent. Consentium de
Kimchi, Babal Hatturim, Codex Sanhedrin. &c
complura secula imperium omne à JUDA ablatu.
MESSIAM venisse necesse est. Pradicat enim &
Patriarcha, venturum ante SCHILOH. quàm au
atq; adeò usq; ad MESSIAM Judaeis superstivem f
Porro ablatum verè est imperium & eversa Res
Judaorum potestas & jurisdictio anno demura

